

Prolympia AB
mattias.fejes@prolympia.se

2019-06-25

1 (22)

Dnr-2018:6521

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Prolympia, Jönköping i Jönköpings kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Prolympia, Jönköping avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Prolympia, Jönköping i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Undervisning

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Skolan har i flera delar ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområde finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn följer upp att de åtgärder som vidtagits för att säkerställa en trygg skolmiljö är tillräckliga.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 15 november 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån det identifierade utvecklingsområdet.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Skolinspektionen, Box 156, 22100 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– 2018:6521) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

De övergripande skälen till Skolinspektionens bedömning är att rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet utifrån ett tydligt fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Av granskningen framgår att lärarna har goda möjligheter till samverkan för att utveckla undervisningen och att skolans arbets- och förhållningssätt är tydliggjorda för personalen. Det framgår också att rektorn leder ett strategiskt jämställdhetsarbete och fattar de beslut som behövs för att säkra en likvärdig utbildning. Vidare visar granskningen att rektorn på olika sätt följer upp och analyserar skolans resultat avseende kunskaper och värden, undervisningens kvalitet samt fattar

beslut om utvecklingsåtgärder och resursfördelning utifrån analysen. Förbättringsåtgärderna, som även omfattar förändringar i resursfördelning riktas mot att skapa bättre förutsättningar i undervisningen. Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde gällande rektors ledarskap men vill i sammanhanget framhålla vikten av att rektorn, även vad gäller de yngre eleverna systematiserar den kunskapsuppföljning som görs så att resultat i olika ämnen och grupper kan synliggöras och följas upp över tid.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen har tagit del av samt det underlag som myndigheten har samlat in i samband med besöket.

Rektorn följer upp, analyserar resultat och genomför förbättringsåtgärder

Skolinspektionens granskning visar att rektorn följer upp skolans kunskapsresultat kontinuerligt, tillsammans med lärare och representanter från elevhälsan. Därutöver visar granskningen att rektorn följer upp undervisningens kvalitet genom strukturerade lektionsobservationer. Enligt information från rektorn görs vid varje terminsslut en analys av enhetens resultat genom att rektorn och skolutvecklingsgruppen identifierar ett antal analysfrågor som skickas till respektive ämneslag, som finns i alla ämnen. Enligt rektorn sammanställer sedan skolutvecklingsgruppen ämneslagens återkoppling och utformar en handlingsplan som förankras i respektive arbetslag. I intervju beskriver rektorn även att varje pedagog gör en enskild betygsanalys, terminsvis, där de själva väljer en klass eller ett ämnes resultat som de vill fördjupa sig ytterligare i. Analysen lyfts i ämneslag och skickas sammanställt till rektorn, som med stöd av elevhälsan och skolutvecklingsgruppen skriver en rapport. Rektor beskriver att analyserna sedan ligger till grund för resultatsamtal med enskilda lärare och att arbetet slutligen följs upp vid medarbetarsamtal. Både rektorn och lärare beskriver i intervju att resultaten i årskurs 4-9 dokumenteras och följs upp med stöd av ett webverktyg, där lärare fyller i ämnesmatriser genom att färga in delar av kunskapskraven i olika färger. De yngre elevernas kunskapsutveckling följs, enligt rektor och intervjuade lärare upp inför utvecklingssamtalen och via kontinuerliga samtal på arbetslags- och ämneslagsmöten. De berättar att lärare skriver omdömen i varje ämne en gång per termin som sammanställs i en individuell utvecklingsplan (IUP), som skickas till rektorn. Lärarna berättar också att de dokumenterar resultat från Skolverkets bedömningsstöd. Detta dokumenteras i ett webverktyg och resultaten analyseras av speciallärare som diskuterar slutsatser i skolans elevhälsoteam. Förutom ovan nämnda arbetsgång berättar rektor även att hen går igenom alla omdömen varje år och att lärare signalerar om det är något av särskild vikt som rektorn bör uppmärksamma.

Rektorn berättar vidare att analyser av omdömen görs i alla ämnen och att de omdömen som avviker åt något håll är de som främst uppmärksammas. Hen exemplifierar med att de identifierat problem med förmågorna i matematik och att skolan därför genomfört en analys av de förmågor som anges i kursplanen för olika stadier. Lärarna beskriver i intervju att de samtal de för utifrån elevernas prestationer inte bara handlar om betyg utan "även kvalitativt i alla årskurser".

Rektorn beskriver att hen främst följer upp undervisningens kvalitet genom strukturerade och kontinuerliga lektionsobservationer. Dessa bygger på information från medarbetarsamtal avseende de förutsättningar som lärare upplever att de har för att genomföra sitt uppdrag, observationsprotokoll och kunskapsresultat. Av Skolverkets statistik framgår att måluppfyllelsen på skolan är högre jämfört med genomsnittet för riket¹ men rektor, elevhälsan och lärare nämner matematikämnet som ett identifierat utvecklingsområde. Rektorn och lärare i alla intervjugrupper ger exempel på åtgärder som vidtagits efter genomförda analyser. Exempelvis beskriver de att skolan infört ett trepedagogsystem i årskurs 1-6 och i matematik i årskurs 7-9, samt att de anställt en speciallärare för ämnet matematik. Lärarna beskriver att de har bra förutsättningar, bland annat genom att ledningen är positiv, ger snabb återkoppling, tar beslut baserat på elevernas behov och att de infört trepedagogsystemet. De berättar att de "absolut har förutsättningar" men de nämner också att de vill ha fler tillfällen att träffas samt att trepedagogsystemet införs i alla ämnen, även på högstadiet. Rektorn berättar vidare att de tagit bort alla särskilda undervisningsgrupper vilket lett till ett utvecklingsarbete om tillgängliga lärmiljöer. Inom detta område beskriver lärare att de samarbetat med specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) och rektorn beskriver att de exempelvis haft bokcirklar om NPF (neuropsykiatriska funktionsvariationer) och att de infört nya digitala läromedel.

Granskningen visar att rektorn också följer upp hur värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen. Enligt information från rektorn genomförs varje år en enkät på skolnivå, som analyseras via skolans trygghetsteam, arbetslag och elevhälsan. Den årligen återkommande enkäten beskrivs även av övriga intervjugrupper, både lärare, elevhälsan och elever. I informationsinhämtningen framkommer att alla arbetslag sammanställer samtliga resultat för att kunna följa förändringar i elevernas svar på

¹ Genomsnittligt meritvärde i årskurs nio är 245,5 på Prolympia Jönköping jämfört med 228,7 för riket.

olika frågor och att rektorn därefter tar beslut om reviderade mål och insatser. Rektorn berättar i intervju att arbetet främst genomförs med stöd av elevhälsan och trygghetsteamet. Hen beskriver vidare att arbetet följs upp via elevhälsomöten var tredje vecka samt strukturerade och kontinuerliga lektionsobservationer. Rektorn berättar även att arbete med värdegrundsfrågor ingår i skolans undervisningsmall som är en del i rektorns uppföljningsarbete, via lektionsobservationer. Lärare berättar att de bland annat arbetar med teman i olika ämnen och årskurser, gruppaktiviteter, rastkompisar, aktuella händelser i samhället samt ett flertal övningar i "Värdegrund.se". Alla intervjugrupper nämner skolans likabehandlingsplan som grund för värdegrundsarbetet och eleverna beskriver att de bland annat arbetar med värdegrundsfrågor på mentorstiden och de exemplifierar med ett antal filmer som de sett och diskuterat. De berättar att filmerna bland annat handlar om respekt, hur man skall vara mot varandra och om homosexuella idrottsutövare. Lärarna lyfter också arbetet i skolans olika elevråd som en del i värdegrundsarbetet.

Vidare visar granskningen att rektorn, i samverkan med företrädare för elevhälsan, fördelar resurser utifrån de behov som identifieras i verksamheten på såväl individ- som grupp nivå. Rektorn beskriver att arbetet främst sker via elevhälsoteamet och att denna grupp leds av rektorn. Rektorn har lett gruppen under lång tid och beskriver att hen har god insikt om elevernas behov. Rektorn och elevhälsan beskriver att de både gör individuella kartläggningar likväl som att de fördelar resurser på grupp nivå i syfte att nyttja pedagogernas kompetens så bra som möjligt. Rektorn beskriver att även lärare görs delaktiga i resursfördelningen via teamledare, skolutvecklingsgrupp och samverkansgrupp. Detta styrks av lärare och elevhälsan som beskriver att resursfördelningen sker på basis av behov och att det kan förändras efter hand.

Skolan har ett strategiskt jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektorn leder ett strategiskt jämställdhetsarbete utifrån skolans likabehandlingsplan. Rektorn beskriver i intervju att det samlade jämställdhetsarbetet sker som en del i skolans värdegrundsarbete, vilket finns beskrivet i likabehandlingsplanen. Enligt planen sker återkommande temaarbeten med jämställdhet i specifika årskurser och det kan exempelvis handla om framtida yrkesval, utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Detta styrks av lärarintervjuer och lärarna berättar att de även diskuterar jämställdhet i undervisningen och i samband med elevernas praktiska arbetslivsorientering (prao). De analyser som genomförts avseende skolans resultat har visat att flickorna över lag presterar bättre än pojkarna och lärarna beskriver att de diskuterat detta dels utifrån en artikel de fått av rektorn, dels utifrån sina egna erfarenheter. Lärarna berättar i intervju att de bland annat arbetar med att inte göra på samma sätt för alla elever och en lärare beskriver att hen arbetar med

litteratur i undervisningen för att lättare nå både pojkar och flickor. Rektorn berättar vidare att skolan har en idrottsprofil och att vissa elever, främst pojkar präglas av den kultur som kan komma med det. Skolan har därför kontakt med flera idrottsföreningars tränare där de kontinuerligt diskuterar värdegrund utifrån "manligt idrottsskapande". Rektorn och lärare berättar även att de arbetat med normkritik med stöd av forskare inom ämnet idrott samt att skolan breddat utbudet av specialidrotter för att locka fler flickor till skolan. I syfte att bidra med större förståelse för typiskt manliga respektive kvinnliga idrotter berättar lärare att elever fått byta idrotter, till exempel ridning mot hockey och tvärtom. På frågan om ytterligare exempel svarar rektorn att de uppmärksammat några klasser via elevhälsomöten där pojkar dominerar gruppen och där flickorna får begränsat talutrymme. Elevhälsan fick uppdrag från rektorn att utarbeta en plan för att komma tillrätta med denna problematik vilket ledde till ett antal könsuppdelade gruppsamtal med elever. Sammanställningen efter dessa möten resulterade i en fortsatt plan för ett gemensamt bemötande och hur lärare skall undervisa för att komma till rätta med problemen. Lärare beskriver att de exempelvis arbetar mycket med bemötande, gruppsammansättningar, talutrymme, kroppsspråk och hur elever och lärare uttrycker sig. Eleverna beskriver i intervju att de upplever att alla är lika mycket värda och att det inte är skillnad om man är flicka eller pojke. De berättar dock att det är fler pojkar än flickor på skolan och att pojkarna tar större plats i vissa klasser men att lärare försöker styra talutrymmet genom att använda olika former av slumpgeneratorer, exempelvis digitala applikationer eller glasspinnar med elevernas namn. Elevhälsan beskriver att skolan haft ett särskilt fokus på jämställdhet för två till tre år sedan och att det handlade om att medvetandegöra vikten av ett aktivt jämställdhetsarbete för pedagogerna. De beskriver vidare att jämställdhetsarbete är en del av det övergripande arbetet med "värdegrund.se" och att det är varje lärares uppdrag att arbeta med det materialet.

Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet

Granskningen visar att rektorn ger goda förutsättningar för kollegialt lärande och samverkan genom organisering av arbetslag och tydliggörande av olika ansvarsgrupper. Av den dokumentation som rektorn lämnat in till Skolinspektionen framgår bland annat att lärare är organiserade i årskursvisa arbetslag, stadiindelade ämneslag, teamledarlag, skolutvecklingsgrupp, trygghetsgrupp, samverkansgrupp och elevhälsa. Rektorn, elevhälsan och lärare berättar att det finns goda förutsättningar att samverka på olika nivåer på skolan och att personalen också kan träffas efter skoldagen och på studiedagar. Rektorn och lärare berättar i intervju att lärarna tillsammans inom sina arbetslag planerar för undervisningens innehåll och upplägg.

Rektorn berättar vidare att alla lärare träffas under rektorns ledning på måndagskonferenser där de arbetar med skolans prioriterade områden samt utvecklandet av gemensamma arbets- och förhållningssätt. Pedagogisk personal skattar det pedagogiska ledarskapet på skolan högt.²

Rektorn, elevhälsan och lärare beskriver vidare att de för närvarande arbetar med att skapa tillgängliga lärmiljöer och att de under detta paraplybegrepp exempelvis arbetar med trepedagogsystem, elevhälsomöten, digitalisering och fysiska lärmiljöer. Rektorn och lärare beskriver att arbetet följs upp på studiedagar, i medarbetarsamtal samt efter lektionsobservationer. De berättar också att lärares planeringar finns tillgängliga för rektorn via skolans webverktyg och de lyfter regelbundna lektionsbesök med påföljande återkoppling utifrån bestämda kriterier som en viktig del i det kollegiala lärandet. Rektorn och lärare uppger att lärarnas rutiner och arbetssätt är dokumenterade och de beskriver exempelvis planering, bedömning och skolans undervisningsmall som delar av skolans rutiner. Det sistnämnda är en mall för en lektionsstruktur med beskrivningar av de moment som varje lektion bör innehålla. Rektorn berättar att hen är medveten om att den inte följs på samma sätt på alla stadier och att rektorn kontrollerar dess efterlevnad via riktade besök, men även genom att personal från elevhälsan diskuterar undervisningsmallen med lärare när de är ute i klasserna. På ett övergripande plan beskriver rektorn skolans gemensamma förhållningssätt som "en grundläggande människosyn". Hen exemplifierar med att de på skolan inte har ett synsätt där det är fel på eleven utan att de arbetar med ett relationellt perspektiv där lärare istället utgår från de möjligheter som finns för de enskilda eleverna. Även lärare och elever beskriver vikten av tilltro, goda relationer och stöd för att lyckas.

Enligt skolans sammanställning saknar 44 % av lärarna behörighet i enstaka ämne, enstaka årskurser eller samtliga undervisningsämnen. Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att rektorn skapat tydliga rutiner för stöd till obehöriga lärare. Rektorn utser mentorer och förstelärare som löpande under terminens gång ger stöd till de obehöriga lärarna, både enskilt och i grupphandledning. Detta stöd omfattar såväl undervisning som bedömning och betygssättning.

² 9,3 på en tiogradig skala i Skolinspektionens enkät från höstterminen 2017.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

De övergripande skälen till Skolinspektionens bedömning är att granskningen visar att lärarna bedriver en strukturerad undervisning som präglas av en variation av uppgifter och aktiviteter. Härutöver visar granskningen att lärarna överlag har höga förväntningar på eleverna och anpassar innehåll och arbetssätt till aktuell elevgrupp. Lärarna bemöter eleverna på ett sätt som syftar till att främja elevernas motivation till skolarbetet och det finns utrymme för eleverna att reflektera över sitt eget lärande. Granskningen visar också att lärarna ger eleverna stöd och goda förutsättningar att genomföra sitt skolarbete samt att lärarna ger elever ett visst inflytande över det som sker i undervisningen. Det framgår vidare att eleverna regelbundet får utvärdera undervisningens innehåll och genomförande.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen har tagit del av samt det underlag som myndigheten har samlat in i samband med besöket.

Lärarna skapar variation samt ger eleverna stöd och struktur i undervisningen

Skolinspektionens granskning visar att lärarna skapar en varierad undervisning bestående av olika aktiviteter. Rektorn berättar i intervju att skolan arbetar mycket med variation i undervisningen och ger exempel på att lärare tillsammans med eleverna går på studiebesök och att aktuella samhällsfrågor tas upp i undervisningen. Lärare uppger att de gör studiebesök till bondgården, skogen, stranden samt har lektionsarbete kopplat till vasaloppet, melodifestivalen och pridefestivalen, i syfte att bygga vidare på elevernas lust och nyfikenhet. Eleverna beskriver att det är variation i undervisningen men de nämner även att upplägget på matematiklektionerna oftast är genomgång följt av enskilt arbete. På de observerade lektionerna har flera lärare ett upplägg med en inledande gemensam genomgång, som sker i dialog med eleverna. Detta åtföljs av individuellt arbete där lärarna går runt och hjälper de elever som räcker upp handen. Det förekommer även att eleverna förbereder sig inför nationella

prov eller arbetar parvis som skrivarkompisar med en gemensam lärplatta. På de lektioner som Skolinspektionen observerat använder lärare olika arbetsuppgifter och arbetssätt, såsom genomgångar, film, diskussioner, miniwhiteboards, skriverpar och digitala hjälpmedel.

Granskningen visar även att lärarna oftast ger eleverna det stöd de behöver för att förstå, och komma vidare med sina arbetsuppgifter. Eleverna beskriver i intervju att lärare uppmuntrar och stödjer dem genom att bidra med tips, ställer frågor, berättar hur de kan tänka, förklarar på olika sätt, hänvisar till källor eller säger att de tror på eleverna. Lärarna berättar i intervju att de bidrar med stöd genom variation i undervisningen, för att nå alla elever. Lärare ger som exempel att de använder bildstöd, digitala hjälpmedel, konkret material samt att elever får arbeta i grupp, par och enskilt. Under lektionsobservationerna är lärarna ofta uppmärksamma på de elever som tappat fokus eller ber om hjälp. Att eleverna får stöd av läraren i sitt skolarbete styrks även av Skolinspektionens enkät från höstterminen 2017 där exempelvis eleverna i årskurs 5 skattar stöd från lärare högt.³

Granskningen visar dessutom att lärarna bedriver en strukturerad undervisning med en tydlig inledande del, där syfte och mål med lektionen oftast går igenom. Vid lektionsobservationer och intervjuer synliggörs exempel på hur lärare strukturerar undervisningen utifrån läroplanens syfte, centrala innehåll och kunskapskrav, dock sker detta inte lika ofta på högstadiet. Rektorn och lärare berättar i intervju att grundstrukturen för lektioner på skolan är densamma och att de utgår från en gemensam skolövergripande undervisningsmall för att planera och genomföra sin undervisning. Lärare beskriver i intervju att de alltid har en tydlig start på lektionerna och att de försöker ha en intresseväckande inledning på olika arbetsområden, exempelvis genom brainstorming eller olika former av studiebesök. Alla elever uppges i intervju att lärare skriver upp strukturen för lektionen på tavlan och att de flesta lärare går igenom mål, innehåll och kunskapskrav, antingen muntligt eller skriftligt. I årskurs 4-9 genomförs detta exempelvis med stöd av ämnesmatriser som finns i skolans lärplattform eller med stöd av skolans digitala läromedel.

³ 9,2 på en tiogradig skala.

Elever i årskurs 7-9 berättar att de flesta lärare är noggranna och tydliga med att gå igenom kursplanerna men uppger att några lärare inte gör detta utan bara fyller i ämnesmatrisen. Elever i årskurs 1-3 berättar att de har tre mål per vecka som beskriver vad de skall arbeta med och vad de skall kunna, och säger att dessa mål utvärderas varannan vecka. Rektorn berättar att lektionerna förutom en tydlig inledning även skall innehålla ett tydligt avslut då läraren knyter ihop lektionsinnehållet. Lärare och elever berättar att lärare ofta samlar eleverna i slutet av lektionen och att vissa lärare låter dem utvärdera, andra lärare går igenom vad de gjort och hur det har gått men ibland samlas eleverna bara för en gemensam avslutning. Lektionsobservationer visar att lärare vid några lektioner avslutar lektionen med att läraren berättar att eleverna "kämpat bra" och berättar vad de kommer att arbeta med nästa gång. Observationer visar även att några av lektionerna avslutas med att läraren sammanfattar lektionens innehåll och i vissa fall kopplar tillbaka till mål och syfte med lektionen.

Undervisningen anpassas för att stimulera och utmana alla elever

Skolinspektionens granskning visar att lärarna arbetar med att stärka elevernas självförtroende och motivation att lära. Såväl rektor som lärare och representanter för elevhälsan uppger i intervju att det är viktigt att stärka elevernas självkänsla och de nämner speciellt vikten av att ha en bra relation med eleverna och att utgå från det som fungerar, det salutogena perspektivet. Rektorn och lärare beskriver att lärare har höga förväntningar på eleverna och att lärare skapar öppna uppgifter så att alla kan få stimulans och utveckla sina förmågor. Lärare berättar också att det måste finnas en progression i uppgifter, så kallade öppna uppgifter "utan tak" och att det då är viktigt att de ger eleverna feedback efter hand. Eleverna uppger att de med jämna mellanrum får gå fram till tavlan för att lösa svårare uppgifter och att läraren då visar och förklarar när det behövs. Detta finns det exempel på från de lektioner som Skolinspektionen observerat. Eleverna i årskurs 4-6 berättar dock att de ibland upplever att det är stora kunskapsskillnader inom klassen och några elever beskriver att vissa matematikgenomgångar uppfattas som repetition där de inte får lära sig något nytt.

Av granskningen framgår att undervisningens innehåll och arbetssätt är anpassat till aktuell elevgrupp. I intervjuer uppger rektorn och lärare att trepedagogsystemet i årskurs 1-6 samt i matematik för årskurs 7-9 ger goda förutsättningar att dela in elever i olika grupper eller arbeta enskilt utifrån elevernas förutsättningar och behov. Elevhälsoteamet beskriver att det är viktigt att få med alla elever men att det även krävs utmaningar för andra elever. Elevhälsan berättar vidare att de har genomgångar med lärare om extra anpassningar och att dessa genomgångar även inbegriper arbete

med extra utmaningar. Lärare uppger att de har olika strategier för att anpassa undervisningen till de elever de har. Exempelvis nämner en lärare att hen alltid har en inledning tillsammans med eleverna för att de skall känna sig säkra på vad de skall göra och vad de förväntas kunna. Sedan beskriver läraren att hen tar med sig sina erfarenheter från varje lektion och anpassar innehållet i nästa lektion. Andra lärare beskriver att de låter eleverna arbeta med uppdrag i olika digitala läromedel eller låter vissa elever arbeta med svårare utmaningar. Flera lärare nämner även att de kontrollerar elevernas förkunskaper genom att göra en gemensam tankekarta för att sedan diskutera med eleverna vad de vill lära sig mer om. Andra lärare beskriver att de testat av vad eleverna redan kan i syfte att kalibrera sin planering samt att de tittar på kunskapskraven tillsammans med eleverna inför varje nytt arbetsområde. Flera elever beskriver att de får en variation av svårighetsgrad i uppgifter. Eleverna berättar att de kan få extrauppgifter och mer utmanande uppgifter när de behöver. Eleverna nämner även att läraren vet när någon har det svårt och att läraren då hjälper den eleven extra mycket.

Eleverna görs delaktiga i sitt eget lärande och i undervisningen

Skolinspektionens granskning visar att eleverna ges möjligheter att reflektera över sitt lärande och att påverka undervisningen genom att regelbundet, och på olika sätt utvärdera undervisningen. Rektorn beskriver att ett viktigt tillfälle till reflektion för alla elever är i samband med utvecklingssamtalen. Rektorn berättar att skolutvecklingsgruppen tagit beslut om, och infört elevledda utvecklingssamtal från årskurs 6. Hen beskriver att eleverna får reflektionspunkter att fundera kring som en förberedelse inför samtalen samt att de ges tillfälle till förberedelse under lektionstid. Även elevhälsan och lärare nämner utvecklingssamtalen som en del i en långsiktig reflektionsprocess men de berättar även att lärare genomför reflekterande utvärderingar på kort sikt, efter en lektion, varje vecka eller varannan vecka. De säger att det ser lite olika ut mellan olika lärare. Lärare ger exempel på att eleverna får reflektera via loggböcker, både utifrån långsiktiga mål över terminen, men även veckovisa mål. Några lärare berättar att eleverna alltid skriver en utvärdering om hur arbetet har gått, som lärarna sen kommenterar. Några lärare och elever nämner även specifika strategier såsom kamratbedömning, EPA (ensam-par-alla) och VÖL (Vet-önskar lära-lärt) som tillfällen till reflektion inför, under och/eller efter lektioner.

Granskningen visar även att eleverna på olika sätt görs delaktiga i undervisningen. Lärare berättar i intervju att de diskuterar med eleverna om vad de vill lära sig mer om. Lärare ger exempel från olika ämnen där eleverna planerar och genomför moment i undervisningen och flera lärare berättar att dessa moment fungerar bra och att många elever når uppsatta mål. Lärare berättar även att de arbetar i projektform

där eleverna arbetar med en mall som utgår från ett valfritt problemområde där de skall konstruera en uppfinning som en del av lösningen på problemet. Eleverna nämner i intervju specifikt arbetet med alkohol, narkotika och tobak (ANT) där de själva väljer vad de vill arbeta med, hur de vill arbeta och hur de vill redovisa det de lärt sig. Rektorn berättar i intervju att en del av skolans undervisningsmall är inriktad på att träna eleverna i att utvärdera lektioner och rektorn berättar att hen är tydlig inför lärarna med att detta moment inte får väljas bort. Flera lärare och elever berättar att de gör utvärderingar efter lektioner, veckovis eller varannan vecka. Däremot berättar två lärare att de inte alltid gör formella utvärderingar men uppger att eleverna brukar säga vad läraren kunde gjort bättre. En lärare på högstadiet nämner att eleverna inte är så skolade i att ge konstruktiv kritik och att hen på grund av det använder anonyma digitala utvärderingar. Även eleverna beskriver att lärare utvärderar undervisningen på olika sätt och de nämner både lektionsutvärderingar och tvåveckorsutvärderingar där eleverna får ha synpunkter dels på hur det har gått för dem, dels på lärarens undervisning. Lärare och elever berättar att elevernas utvärderingar även ger avtryck på kommande undervisning. En lärare beskriver att hen fått återkoppling av eleverna att genomgångarna varit för långa och att det är förändrat på grund av de utvärderingar som eleverna skrivit. På de observerade lektionerna finns flera exempel då eleverna i slutet av lektionen får göra en utvärdering.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan har i flera delar ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområde finns.

De övergripande skälen till Skolinspektionens bedömning är att granskningen visar att det pågår ett samlat arbete för att skapa studiero på skolan. Däremot visar granskningen att arbetet med att säkerställa en trygg skolmiljö kan utvecklas. Denna bedömning görs eftersom det trots åtgärder för att säkerställa elevernas trygghet finns elever som upplever en otrygghet i skolans lokaler. Det framgår också att rektorn inte följt upp om de vidtagna åtgärderna är tillräckliga för att skolans elever ska känna sig trygga.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen har tagit del av samt det underlag som myndigheten har samlat in i samband med besöket.

Skolan har ett samlat arbete för att skapa och upprätthålla studiero

Granskningen visar att det på skolan finns ett samlat och gemensamt förebyggande arbete för att skapa studiero. Rektorn och lärare berättar i intervju att det faktum att alla lärare arbetar med en tydlig struktur på lektionerna bidrar till arbetsro. Även trepedagogsystemet ger, enligt lärarna, goda förutsättningar att se och hjälpa varje elev men det bidrar även till goda möjligheter att upprätthålla en god studiero. Lärare säger att eftersom det i många klassrum finns flera vuxna utnyttjas möjligheten att arbeta i olika gruppkonstellationer, vilket upprätthåller en lugn studiemiljö. Under de observerade lektionerna finns flera exempel på att lärare agerar både förebyggande och åtgärdande så att eleverna ska kunna ägna sig åt sina arbetsuppgifter utan att bli störda. I intervjuer uppger flera elever att de har en god studiero på lektionerna men det finns även elever som uttrycker att det är svårt att koncentrera sig på vissa lektioner, då andra elever stör ordningen i klassrummet. Rektorn, lärare och representanter för elevhälsan beskriver att elevernas upplevelse av studiero följs upp i skolans egen enkät samt i huvudmannens årliga enkät. Elevhälsan berättar att eleverna skattar studieron högt i enkäterna och att det överlag är lugnt på skolan, även om det finns klasser där det är mer oroligt. Rektorn beskriver att i de klasser där resultaten av enkäten inte har varit tillfredställande har orsaker till bristande studiero analyserats och utifrån det har åtgärder satts in. I insänd dokumentation till Skolinspektionen beskriver rektorn att skolpsykologen gjort observationer i klassrummen och gett handledning till lärare i de berörda arbetslagen, vilket lett till ökad kunskap och ett relevant bemötande från lärarnas sida. Elevhälsan ger i intervju exempel på både förebyggande och åtgärdande arbete. Exempelvis nämner de att skolan har ett pågående samarbete med vårdnadshavare om hur man beter sig i skolan och hur man som vårdnadshavare och elev pratar om skolan. Rektorn berättar att samarbetet bygger på ett skolövergripande förväntansdokument som beskriver vad vårdnadshavare och elever kan förvänta sig av skolan och vad skolan förväntar sig av dem. Elevhälsan uppger även att de vid behov delar vissa elevgrupper, tillsätter extra resurser, genomför aktiviteter i syfte att bygga gruppidentitet och att de, tillsammans med lärare utvärderar vad som fungerar bra respektive mindre bra, tillsammans med eleverna.

Skolan behöver förbättra arbetet med att skapa en trygg skolmiljö

Granskningen visar att det visserligen finns ett pågående arbete på skolan för att skapa trygghet men att eleverna trots detta upplever otrygghet på vissa platser och i vissa situationer. I det inskickade materialet till Skolinspektionen beskriver rektorn att skolan årligen genomför trygghetsenkäter som analyseras av trygghetsteam, arbetslag och elevhälsa. I det inskickade materialet beskriver rektorn att eleverna upplever en generell trygghet på skolan men att det finns två områden som sticker ut negativt i skolans årliga enkät. Det är i korridorer och omklädningsrum som känslan av otrygghet kvarstår hos eleverna. Lärare och elever berättar att dessa platser fortfarande upplevs som otrygga och elever i mellanstadiet berättar att det finns ytterligare platser och situationer som upplevs som otrygga. Detta beskrivs mer utförligt nedan under avsnittet Identifierat utvecklingsområde.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn följer upp att de åtgärder som vidtagits för att säkerställa en trygg skolmiljö är tillräckliga.

Skolinspektionens granskning visar att skolans arbete för att skapa en trygg skolmiljö bygger på en otillräcklig analys av situationen på skolan. Det framgår att elevernas upplevelse av trygghet mäts med hjälp av enkäter och att skolan utifrån det har vidtagit åtgärder för att skolmiljön ska vara trygg. Trots detta visar granskningen att det finns flera platser på skolan som eleverna upplever som otrygga. Det framgår också att rektorn inte följt upp om de beslutade åtgärderna genomförts och om de fått avsedd effekt.

Av 5 kap. 3 § skollagen (2010:800) framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en studiemiljö som präglas av trygghet och studiero.

Granskningen visar att skolmiljön inte alltid upplevs som trygg av eleverna. De intervjuade eleverna säger att de känner sig trygga men de berättar även att det finns otrygga platser på skolan. Såväl elever, lärare som rektorn uppger i intervju att skolan har identifierat korridorer och omklädningsrum som otrygga områden. Enligt rektorn har beslut om vuxennärvaro vid de utpekade områdena fattats för att öka tryggheten. I intervjuer med elever och lärare berättar de dock att vuxna inte alltid följer med eleverna till omklädningsrummen samt att skolans byggnader, som ligger en bit ifrån varandra, med flera våningar och långa korridorer medför problem med vuxennärvaro.

Både elevhälsan och elever beskriver att omklädningsrummen är otrygga, främst i lokaler där skolan hyr in sig men även när äldre elever blandas med yngre elever. Eleverna berättar att de känner sig trygga i skolans F-6 lokaler men att det är ett "hårdare språk" i lokalerna vid 7-9 som gör att mellanstadieeleverna känner sig otrygga när de går förbi i korridorer där de äldre eleverna "låtsasbråkar". Elever uppger att de främst känner sig otrygga om ingen lärare är närvarande. Elever i årskurs 4-6 berättar också att de har två olika matsalar på skolan och att de upplever matsalen på 7-9 som en otrygg plats eftersom det inte alltid finns någon vuxen där, tillsammans med eleverna. Elever berättar vidare att de inte har några fasta platser i matsalen vilket innebär att de inte alltid får sitta bredvid sina klasskamrater eftersom de äldre eleverna sätter sig var de vill. Elever säger också att de äldre eleverna knuffas, kastar mat och tränger sig i matkön och att detta känns otryggt samt att de blir lite rädda för de äldre eleverna. Att denna plats upplevs så pass otrygg för elever i mellanstadiet uppger både rektorn, elevhälsan och lärare att de inte känner till och rektorn uppger att matsalen i 7-9 är en ny miljö för mellanstadieeleverna. Rektorn säger att hen skall sätta in nödvändiga åtgärder för att säkerställa tryggheten på de platser som upplevs som otrygga av eleverna.

Mot bakgrund av ovanstående uppgifter bedömer Skolinspektionen att rektorn behöver vidareutveckla arbetet med att skapa en trygg skolmiljö på Prolympia Jönköping. Med utgångspunkt i Skolinspektionens tidigare erfarenheter⁴ vill Skolinspektionen betona att skolor där en hög andel elever känner sig trygga är skolor där få eller inga elever är rädda för andra elever på skolan. Därför rekommenderar Skolinspektionen att rektorn följer upp och analyserar de resultat som enkäter och kartläggningar visar avseende elevernas upplevelse av trygghet och utifrån dessa resultat vidtar ytterligare åtgärder för att förbättra skolmiljön.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20a § skollagen

9 kap. 20 och 22b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

⁴ Skolinspektionen (2015) Trygghet: Fördjupad analys av skolenkäten, Stockholm: Skolinspektionen.

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

De övergripande skälen till Skolinspektionens bedömning är att granskningen visar att rektorn arbetar med att analysera lärares bedömningar av elevernas kunskapsutveckling. Granskningen visar även att rektorn ger förutsättningar för lärare att dels kvalitetssäkra sina bedömningar av elevers kunskaper, dels utveckla sin kompetens att bedöma elevers kunskaper i förhållande till olika nivåer.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen har tagit del av samt det underlag som myndigheten har samlat in i samband med besöket.

Rektorn analyserar lärarnas omdömen och betygssättning

Skolinspektionens granskning visar att rektorn analyserar skillnader i bedömningar och betyg samt för diskussioner med lärarna utifrån dessa analyser. I det insända materialet till Skolinspektionen beskriver rektorn att skolan rapporterar in kunskapsresultat till huvudmannen kvartalsvis samt att kunskapsuppföljningar görs i slutet av varje termin. Rektorn och lärare berättar i intervju att lärare, inför dessa kunskapsuppföljningar bedömer alla elevers kunskapsutveckling, i sina respektive arbetslag. Rektorn uppger i intervju att analysarbetet sker i anslutning till kunskapsuppföljningarna enligt en fastlagd modell som utgår från att rektorn tillsammans med skolutvecklingsgruppen sammanställer riktade analysfrågor som skickas till respektive ämneslag. Hen berättar vidare att analyser av omdömen görs i alla ämnen och årskurser samt att de omdömen och betyg som avviker åt något håll är de som främst uppmärksammas. Rektorn, lärare samt elevhälsan uppger att både arbetslag och ämneslag är särskilt viktiga grupper i arbetet med likvärdig bedömning och betygssättning. Rektorn berättar att de bland annat identifierat kunskapsskillnader mellan pojkar och flickor i omdömen och betyg, vilket ledde till åtgärden att all personal läste vetenskapliga artiklar inom området, diskuterade och genomförde generella förändringar i hur lärare bemöter alla elever i undervisningen. Vidare uppger rektorn att hen och lärare även analyserar skillnader i betygssättningen mellan ämnen och årskurser. Rektorn berättar att de identifierat att lärarbyten ibland genererar förändrade betyg, att det tidigare var stora avvikelser mellan nationella prov och betyg i matematik, att kunskapsresultaten mellan pojkar och flickor är jämnare fördelad i samhällsorienterande- och naturorienterande ämnen, samt att betygen generellt ligger högt i praktiskt-estetiska ämnen och i moderna språk. Rektorn säger att åtgärder har vidtagits och berättar att införandet av ett trepedagogsystem, ytterligare en

speciallärare i matematik samt extra handledning till obehöriga lärare i moderna språk och praktiskt-estetiska ämnen är förändringar som gjorts utifrån analyser av skillnader i omdömen och betyg.

Rektorn ger lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg.

Granskningen visar att rektorn skapar förutsättningar för lärare att regelbundet samverka kring bedömning och betygssättning i syfte att verka för likvärdighet. I intervjuer med lärare och rektorn framgår att lärare löpande diskuterar hur de bedömer elevernas kunskaper i olika ämnen. Enligt rektorn och lärare bidrar bland annat trepedagogsystemet med goda förutsättningar för dessa diskussioner. Rektorn beskriver att lärare även arbetar med likvärdig bedömning genom fortbildning utifrån aktuell forskning, nationella prov, Skolverkets bedömningsstöd samt diagnostiska läs- och skrivtester (DLS). Hen beskriver att dessa delar sammantaget används som en måttstock för att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg. Lärare i låg- och mellanstadiet berättar att de har kontinuerliga bedömningsdiskussioner med teamledare men att de även arbetar med sambedömning i arbetslag och ämneslag. De säger även att de planerar tillsammans som en viktig del av kommande bedömningsarbete så att de fokuserar på rätt saker i undervisningen, att de vet syfte och mål med olika uppgifter och att det blir tydligt för eleverna. Lärare på högstadiet beskriver att de främst samarbetar med bedömning i respektive ämneslag där alla lärare tillsammans diskuterar och använder Skolverkets bedömningsstöd, nationella prov, betygsnivåer och olika former av uppgiftskonstruktion. Det är även i ämneslag som större delen av sambedömning sker och lärare berättar att de vid rättningar systematiskt byter prov med varandra, inte bara gällande de nationella proven.

Lärare berättar i intervjuer att de inom arbets- eller ämneslag sambedömer nationella prov. De berättar också att det tidigare funnits stora avvikelser mellan nationella prov och betygen i matematik. Både rektorn och lärare beskriver att trepedagogsystemet samt en extra speciallärare i matematik har lett till högre överensstämmelse mellan resultat på nationella prov och betyg i årskurs 6 och 9. Några lärare berättar att de påbörjat ett arbete med ett så kallat bedömningscafé dit lärare tar med sig problem, uppgifter eller annat bedömningsrelaterat material. Lärare berättar att de bland annat vid dessa tillfällen bedömer elevuppgifter tillsammans och pratar om kunskapsnivåer i olika ämnen. Skolinspektionens enkät från höstterminen 2017 visar att pedagogisk

personal på Prolympia Jönköping skattar arbetet med bedömning och betygssättning högre än samtlig pedagogisk personal som svarade på enkäten.⁵

På Skolinspektionens vägnar

X Mats Lundqvist

Enhetschef
Signerat av: Mats Lundqvist

X Fredrik Thornberg

Föredragande
Signerat av: Fredrik Thornberg

I handläggningen av ärendet har även utredarna Helena Larson och Inger Börjesson medverkat.

⁵ Det samlade indexet för Prolympia Jönköping var 8,2 på en tiogradigskala, vilket kan jämföras med 7,1 för samtlig pedagogisk personal som svarade på enkäten höstterminen 2017.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sex lektionsobservationer
- Tre gruppintervjuer med elever
- Tre gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning har skolan ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero?

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 24 april 2019 och den 26 april 2019. Besöket genomfördes av Fredrik Thornberg och Helena Larson.

Prolympia Jönköping är en fristående grundskola från förskoleklass till och med årskurs 9 belägen i Jönköpings kommun. Läsåret 2018/19 finns 547 elever på skolan, varav 41 procent är flickor. Huvudman för skolan är Prolympia AB med organisationsnummer 556702-6454.

Lärarna på skolan är uppdelade i både arbets- och ämneslag. Arbetslagen är indelade årskursvis och ämneslagen är uppdelade enligt F-5 och 6-9. På skolan finns även teamledarlag som består av en teamledare per arbetslag samt skolledningen. Prolympia Jönköpings skolledning består av rektor, enhetschef samt biträdande rektor.